



NORGES HØYESTERETT

K J E N N E L S E

avsagt 28. mai 2020 av Høyesterett i avdeling med

dommer Henrik Bull
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Cecilie Østensen Berglund
dommer Borgar Høgetveit Berg
dommer Erik Thyness

HR-2020-1127-A, (sak nr. 19-152294SIV-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 11. juni 2019

I

ISS Facility Services AS

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
(partshjelper)

(advokat Kurt Weltzien)

Arbeidsgiverforeningen Spekter
(partshjelper)

(advokat Tarjei Thorkildsen)

mot

Oløf Gunnlaugsdottir

Hege Nesvold

Ann-Karin Opsett

Silje Berg Paulsen

Lisbeth Johnsen

Anne Lene Hovind

Jane Heidi Martinsen

Anne Lise Helgesen

Tone Bratterud

Linda Ripel

Dianne Johansen

Supmattra Holand

Bjørg Johanne Larssen

Inger Synnøve Bratt

Elisabeth Hansen

Hilde Beate Hansen

Anette Vareberg

Camilla Fossli Thomassen
Camilla Røkenes Johansen
Madeleine Norstad
Anette Lien
Marianne Lilleaas Valan
Gro Mari Kampevoll
Åse-Beate Fossli Thomassen
Wenche Rødsdalen Svendsberget
Aud Gudrun Gåre Pedersen
Inga Katharina Nilssen Rokstad
Kirsti Helen Andersen
Lisbet Berg Larsen
Berit Møller
Thornhild Kristin Barø Teigan
Mette Karin Tjølsen
Elisabeth Tangen
Mariann Berg Nymo
Kjell Sverre Ottesen Skagtun
Klara Anna Pettersen
Elisabeth Haugen Johansen
Gunn Iren Møllerbakken
Barbro Hansen Engen
Kjell Inge Brekke
Vivi Maren Anna Jacobsen
Solveig Bakken
Stig Kristian Skjellhaug
Snorre Janssønn Strand
Merete Mikkelsen
Sonja Aune
Britt Schrøder
Turi Opheim Nilsen
Inger Moen Fiksdal
Hege Rønnevig
Tove Merete Andersen
Linda Helen Gjerde
Vera Bjerke
Elin Marie Reisænen Vorvik
Oddhild Rita Eilertsen
Mai-Britt Bråthen
Grethe Hansen
Bente Kaald Antonsen
Sissel Strandberg
Elisabeth Strengenes
Tone Robertsen

(advokat Alexander Salvatore Cascio
– til prøve)

Norsk Tjenestemannslag
(partshjelper)

(advokat Edvard Bakke)

II

Oløf Gunnlaugsdottir
Hege Nesvold
Ann-Karin Opsett
Silje Berg Paulsen
Lisbeth Johnsen
Anne Lene Hovind
Jane Heidi Martinsen
Anne Lise Helgesen
Tone Bratterud
Linda Ripel
Dianne Johansen
Supmattra Holand
Bjørge Johanne Larssen
Inger Synnøve Bratt
Elisabeth Hansen
Hilde Beate Hansen
Anette Vareberg
Camilla Fosli Thomassen
Camilla Røkenes Johansen
Madeleine Norstad
Anette Lien
Marianne Lilleaas Valan
Gro Mari Kampevoll
Åse-Beate Fosli Thomassen
Wenche Rødsdalen Svendsberget
Aud Gudrun Gåre Pedersen
Inga Katharina Nilssen Rokstad
Kirsti Helen Andersen
Lisbet Berg Larsen
Berit Møller
Thornhild Kristin Barø Teigan
Mette Karin Tjølsen
Elisabeth Tangen
Mariann Berg Nymoen
Kjell Sverre Ottesen Skagtun
Klara Anna Pettersen
Elisabeth Haugen Johansen
Gunn Iren Møllerbakken
Barbro Hansen Engen
Kjell Inge Brekke
Vivi Maren Anna Jacobsen
Solveig Bakken
Stig Kristian Skjellhaug
Snorre Janssønn Strand
Merete Mikkelsen
Sonja Aune
Britt Schrøder
Turi Opheim Nilsen
Inger Moen Fiksdal

Hege Rønnevig
Tove Merete Andersen
Linda Helen Gjerde
Vera Bjerke
Elin Marie Reisænen Vorvik
Oddhild Rita Eilertsen
Mai-Britt Bråthen
Grethe Hansen
Bente Kaald Antonsen
Sissel Strandberg
Elisabeth Strengenes
Tone Robertsen

(advokat Alexander Salvatore Cascio
– til prøve)

Norsk Tjenestemannslag
(partshjelper)

(advokat Edvard Bakke)

mot

ISS Facility Services AS
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
(partshjelper)

(advokat Kurt Weltzien)

Arbeidsgiverforeningen Spekter
(partshjelper)

(advokat Tarjei Thorkildsen)

- (1) I ankesak 19-152294SIV-HRET mellom ISS Facility Services AS og Oløf Gunnlaugsdottir mfl. er det reist spørsmål om dommer Indrebergs habilitet til å delta ved behandlingen.
- (2) Høyesteretts ankeutvalg tillot 22. november 2019 anken fra ISS Facility Services AS og den avledete anken fra ankemotpartene fremmet. Ankemotpartene er arbeidstakere som ble virksomhetsoverdratt fra Forsvarsbygg til ISS Facility Services AS. Spørsmålet i saken er hvilke arbeidsvilkår som fulgte med ved virksomhetsoverdragelsen til ISS Facility Services AS.
- (3) Som partshjelpere for ankende part opptrer Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Arbeidsgiverforeningen Spekter (Spekter). Som partshjelper for ankemotpartene opptrer Norsk Tjenestemannslag (NTL).
- (4) Dommer Indreberg er medlem av NTL. Hun har opplyst at hun aldri har hatt tillitsverv i forbundet eller engasjert seg spesielt i organisasjonens arbeid. Dommer Indreberg anser seg ikke inhabil.
- (5) *ISS Facility Services AS, NHO og Arbeidsgiverforeningen Spekter* har gjort gjeldende at medlemskapet i NTL er en særegen omstendighet som er skikket til å svekke tilliten til dommer Indrebergs uhildethet i saken, jf. domstoloven § 108. De har fremholdt at hun har vært medlem i ca. 32 år, og at saken har stor prinsipiell betydning for NTL.
- (6) *Oløf Gunnlaugsdottir mfl. og NTL* har ikke hatt innvendinger mot dommer Indrebergs habilitet. De har pekt på at organisasjonsgraden i offentlig sektor er på rundt 80 %, og at medlemskap i en arbeidstakerorganisasjon er så utbredt og alminnelig at det ikke kan anses som en særegen omstendighet.
- (7) Prosessfullmektigene er orientert om at Høyesterett anser det hensiktsmessig å treffe særskilt avgjørelse i habilitetsspørsmålet etter skriftlig behandling, jf. domstoloven § 117 første ledd. Ingen har hatt innvendinger mot behandlingsformen.

Høyesterett bemerker:

- (8) Ifølge domstoloven § 108 kan ingen være dommer når det foreligger «andre særegne omstendigheter» enn dem som er nevnt i §§ 106 og 107, når omstendighetene er skikket til å svekke tilliten til dommerens uhildethet. Særlig gjelder dette når en part krever at dommeren skal vike sete. Det siste innebærer likevel ikke at dommeren da automatisk må vike sete. Slike innsigelser får først og fremst betydning der det ellers kan være tvil om resultatet, jf. Bøhn, Domstoloven – kommentarutgave, Juridika, kommentarer til § 108 punkt 2, à jour per 17. mars 2020.
- (9) Det er to sider ved den habilitetsvurderingen som skal foretas etter § 108, jf. blant annet HR-2016-956-S avsnitt 20 til 25 med videre henvisninger. Dels er det spørsmål om det er grunn til å frykte at dommeren rent faktisk ikke vil kunne opptre upartisk i saken, og dels er det spørsmål om hvordan forholdet vil bli oppfattet utenfra, av partene og allmennheten. Habilitetsinnsigelsen mot dommer Indreberg er utelukkende begrunnet i det siste, og Høyesterett ser ikke noe grunnlag for noe annet.
- (10) Som nevnt har dommer Indreberg opplyst at hun ikke har hatt verv eller på annen måte engasjert seg i organisasjonen i de 32 årene hun har vært medlem av NTL. ISS Facility

Services AS, NHO og Spekter har fremholdt at et så langvarig medlemskap likevel utad kan fremstå som en tilslutning til NTLs arbeidsprogram, og at det i NTLs partshjelpererklæring er fremholdt at organisasjonen spesielt skal ivareta medlemmenes interesser i omstillingsprosesser og arbeide for at medlemmenes rettigheter ikke svekkes i slike prosesser, også når oppgaver flyttes ut av staten.

- (11) Høyesterett peker på at organisasjonsgraden i norsk arbeidsliv er høy. Den er særlig høy i offentlig sektor, der NTL nå organiserer om lag 50 000 arbeidstakere. Dommer Indreberg har opplyst at hun meldte seg inn i NTL da hun tiltrådte sin første stilling etter studiene, i NORAD, fordi det var «vanlig» på den arbeidsplassen. Det må legges til grunn at valg av fagforening ofte skjer på lignende grunnlag, og at folk flest er kjent med det. Medlemskap i en fagforening gir gjerne fordeler i form av tilbud om billig forsikring og andre gunstige ordninger som mange ser seg tjent med. Valg av en LO-tilknyttet fagforening fremfor en fagforening utenfor LO kan nok ofte – men slett ikke alltid – gi uttrykk for et generelt samfunnssyn eller en politisk grunnholdning på et helt overordnet plan, men det kan i så fall ikke i seg selv medføre inhabilitet, jf. Rt-2010-321 avsnitt 8. At man deretter forblir et «passivt» medlem av NTL så lenge man arbeider i det offentlige, kan etter Høyesteretts syn heller ikke oppfattes som uttrykk for en sterkere tilslutning til fagforeningens program. Å arbeide for medlemmenes interesser i omstillingsprosesser, slik NTL har fremhevet i partshjelpererklæringen, må for øvrig antas å være en viktig oppgave for alle fagforeninger. Omstillingsprosesser innebærer ikke sjelden virksomhetsoverdragelser.
- (12) Denne saken ligger annerledes an enn saken i Rt-2010-321, der en høyesterettsdommer under dissens ble ansett inhabil til å delta i en sak om utlevering av informasjon etter miljøinformasjonsloven fordi hun var et «passivt» medlem av Naturvernforbundet. Det er mer nærliggende å anse medlemskap i en interesseorganisasjon som Naturvernforbundet som uttrykk for støtte til de synspunkter organisasjonen gjør gjeldende, enn tilfellet er for medlemskap i en stor fagforening. Naturvernforbundet hadde videre fremhevet at den aktuelle informasjonen var en betingelse for at organisasjonen skulle kunne fylle sin rolle.
- (13) Høyesterett kan ikke se at spørsmålet her byr på slik tvil at det kan få avgjørende betydning at det er fremsatt en inhabilitetsinnsigelse mot dommer Indreberg, og er etter dette kommet til at dommer Indreberg ikke viker sete.

S L U T N I N G

Dommer Indreberg viker ikke sete i sak nr. 19-152294SIV-HRET.

Henrik Bull
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)